

Rozhovor s Vladimírem Dolejským, náměstkem ministra životního prostředí ČR pro řízení sekce ochrany přírody a krajiny

Zdeněk Patzelt

Vladimír Dolejský, náměstek ministra životního prostředí ČR.

Českou republiku sužuje sucho. Jaké má MŽP řešení?

Jde o to zadržet vodu v krajině a především – ke krajině se chovat slušně. K Národnímu akčnímu plánu boje se suchem (NAP) z roku 2017 a Adaptační strategii v minulém roce ministr Brabec ustanovil Národní koalici proti suchu, tvořenou zástupci MŽP, zemědělství a MMR,

vědci, vodohospodáři, hydrogeology. Naposledy se sešla letos v únoru. Nyní se vyhodnocuje plnění NAP u rezortů, to bude dokončeno na podzim a předloženo vládě. V roce 2020 budou Adaptační strategie i NAP aktualizovány a opět předloženy vládě k projednání. A především – na finanční krytí z evropských i národních zdrojů (zhruba 1 : 1) se počítá do konce roku 2020 s cca 16 miliardami Kč.

Ekologická nestabilita smrkových porostů a dramatické šíření kůrovce jsou velkým ekonomickým problémem. Pro ochranářský časopis bych se ale rád zeptal, jaký přístup má MŽP k nahodilým těžbám na velkých plochách v chráněných územích, často v EVL? Jak přistupovat k jejich obnově?

Kůrovec se nevyhýbá ani ZCHÚ, ale asana-ce napadených porostů zde nesmí ohrozit cíle a předmět ochrany. Proto MŽP stanovilo postupy orgánů ochrany přírody, kterými mohou ovlivnit provádění asanačních prací v zájmu ochrany přírody. Metodické doporučení jsme zpřístupnili na webu MŽP. V rámci CHKO je nejhorší situace v Jeseníkách a Beskydech, dále ve Žďárských vrších. Významně ohrožené, i když zatím bez kalamity, jsou Český les, Brdy a Orlické hory. Vývoj situace je však velmi rychlý a situace se pravděpodobně bude zhoršovat. S ohledem na počasí je letos očekáván násobný rozsah kalamity.

Zmínil jste potřebu zohlednění zájmů ochrany přírody při kalamitních těžbách, to ale může vést k růstu nároku vlastníků na vyplácení náhrady újmy. Neotevře MŽP znovu otázku vyplácení náhrad v lesích v majetku státu?

Ministerstvo nemá v nejbližší době v plánu znovu otevírat otázku vyplácení náhrad v lesích v majetku státu. Pokusili jsme se o to v nedávné době (2016–2017) s jasným nepochopením v Poslanecké sněmovně. Stát tedy bude i nadále platit náhrady státnímu podniku, sám sobě.

V národních parcích probíhá diskuse o zónaci dle nového zákona. Kde jsou největší pro-

blémy a proč? Kde to vidíte zatím nejméně problematicky?

Nejdále jsme v Podyjí, kde by nová vyhláška mohla vstoupit v platnost už v červnu, a rovněž návrh klidových území zde byl dohodnut v radě NP. V Českém Švýcarsku proběhlo hlasování o zónaci v lednu, skončilo připomínkové řízení a nyní bude návrh vyhlášky předložen do legislativní rady vlády. Účinnost se rovněž předpokládá v červnu. Na Šumavě proběhlo projednávání návrhu s radou NP a veřejností, správa parku zveřejnila vypořádání připomínek a upravený návrh zónace. Na duben je zde svolána „Dohadovací rada“, následovat bude mezirezortní připomínkové řízení a účinnost vyhlášky odhaduji nejdříve od září 2019. V Krkonoších proběhlo projednávání návrhu s radou NP a veřejností a většina připomínek byla vypořádána kladně, většina starostů návrh podporuje. Na žádost starostů byla „dohadovací rada“ posunuta na začátek června. Účinnost vyhlášky odhaduji nejdříve od listopadu 2019. Klidová území u výše uvedených tří NP jsou ve fázi projednávání návrhu se členy rady NP a veřejností, projednání a schválení by optimálně mohlo být do konce roku, u Podyjí a Českého Švýcarska by to však mohlo být dříve.

Evropská komise má výhrady k implementaci soustavy Natura 2000 v ČR. Jaké jsou hlavní výhrady a jak bude MŽP reagovat? Mj. jde ochranu EVL na soutoku Moravy a Dyje, co se rysuje tady?

Pro EVL Soutok – Podluží je v různých částech stanovena forma ochrany NPR, NPP, PR a PP, tedy kombinací maloplošných ZCHÚ se základní ochranou. MŽP zároveň 1. 3. 2017 přijalo souhrn doporučených opatření vypracovaný AOPK ČR a dále podklady k prostorovému vymezení ZCHÚ a k návrhu péče o ně. Ačkoliv již v roce 2014 uběhla šestiletá lhůta dle „evropské směrnice o stanovištích“ pro řádné zajištění ochrany, tato zde dosud zajištěna není, především z důvodu nesouhlasu hospodářského subjektu Lesy ČR, s.p., s předloženým návrhem. Dne 20. 4. 2018 k tomu proběhlo jednání MŽP, AOPK ČR a LČR, s.p., a ustavena byla pracovní skupina zástupců AOPK ČR a LČR, s.p., na regionální úrovni, s cílem odborné diskuse k managementu a k řešení sporných bodů tak, aby byl návrh

péče společně dohodnut do konce září 2018. Nicméně širší shodu se nalézt nepodařilo a nutné je jednat dále.

A co horké téma Labe? Vláda má nově informace z expertních studií a stanoviska tří univerzit (ČZU, Mendelova univerzita a ČBU), že na území ČR nelze kompenzovat stanoviště bahništerkových náplavů, které by na dolním Labi zaniklo stavbou jezu u Děčína. Jaký bude postup MŽP?

Předně odmítám nepravdivá tvrzení, že důvodem dalšího vrácení dokumentace EIA k jezu Děčín bylo vyhlášení EVL Porta Bohemica. MŽP k jezu jasně požadovalo dopracování dalších sedmi nedostatečně vyhodnocených bodů, mj. ovlivnění přírody v Německu či vlivu vzduší na podzemní vody v horninovém masivu břehů Labe aj. K vrácení dokumentace EIA by došlo i bez vyhlášení EVL Porta Bohemica. Naopak je to rezort dopravy, který již od roku 2005 opakovaně dává nesouhlasné stanovisko k vyhlášení EVL Labské údolí, a v důsledku tedy sám přípravu Plavebního stupně Děčín pozdržuje.

Otázka kompenzovatelnosti ve vztahu k Natuře 2000 je zásadní, ale vliv záměru je neskonalé širší – na ekosystémy, na údolní nivu, na vodní a na vodu vázaná společenstva, na jedinečný krajinný ráz českého dolního Labe nebo i na rekreaci a cestovní ruch. V úseku Děčín–Hřensko je Labe posledním relativně přirozeným úsekem velkého toku v ČR a tvoří zcela mimořádnou a evropsky unikátní krajinou i přírodní dominantu. Důležité je i kontext změny klimatu, kdy plavební podmínky nemusí být, a nejspíše by nebyly zajištěny ani tak, jak se to v roce 2018 ukázalo na Rýnu. Na Labi se Německo zavázalo neprovádět žádná stavebně-technická opatření a odmítá garantovat zajištění podmínek splavnosti, neboť si je dopadů sucha vědomo. Pokud tedy nemůže německá strana splavnost garantovat, výstavba plavebního stupně nemá smysl a těžko lze v tomto očekávat pozitivní trend. Tento aspekt je spolu s otázkou reálné poptávky po lodní dopravě dlouhodobě podhodnocován, ať už záměrně, nebo z neznalosti.

Dramaticky vymírá hmyz a k hlavním příčinám patří chyby ve využívání krajiny. Právě

probíhá nastavování nové Společné zemědělské politiky EU. Účastní se MŽP její tvorby a prosazuje nějaké změny?

Evropská komise k tomu otevřela diskusi počátkem roku 2017 a Ministerstvo zemědělství jako garant zahájilo přípravu politiky legislativními návrhy v červnu 2018. Snahou je celou politiku zjednodušit. Podpory by měly být cílenější, založené na výsledcích, a co je důležité – s vyššími ambicemi v životním prostředí. Evropská legislativa stanoví řadu specifických cílů, mj. ke změně klimatu, udržitelnému hospodaření s přírodními zdroji či ochraně biologické rozmanitosti. Členské státy nyní musejí zpracovat strategické plány zemědělské politiky a předložit je ke schválení EK. MŽP také v souladu s pozicí ČR odmítá současnou podobu návrhu zastropování dotací, protože v něm jsou zahrnuty i environmentální platby a plnění environmentálních cílů by tak bylo u velkých podniků ohroženo. Požadujeme proto, aby „ekoschémata“ či postupy prospěšné pro životní prostředí a klima byly ze zastropování vyňaty. Zásadní je zachování finanční alokace na agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO), protože je to klíčový nástroj péče o travní porosty. A máme další cíle – např. nové tituly na ochranu dropa, koroptve či zavedení faremních plánů jako dobrovolného nástroje aj. V tzv. ekoschématech je třeba zajistit omezení souvislé výměry jedné plodiny na 5–10 ha a omezení aplikace pesticidů a herbicidů. Je toho opravdu mnoho, o co usilujeme – např. ochrana mokřadů a rašeliníšť, likvidace invazních druhů, snížení znečištění ovzduší ze zemědělství, protierozní opatření nebo i eliminace dřívějšího odvodnění zemědělských půd. V lesnictví je to pak zlepšení prostorové, druhové a věkové struktury lesních porostů jako hlavní nástroj ke zvýšení odolnosti lesních porostů, podpora šetrných technologií, jako jsou koňské potahy, pro obnovu kalamitních ploch požadujeme stanovištně a geograficky odpovídající dřeviny, dále chceme obnovu lesních mokřadů a vodních toků a mnoho dalšího. Tady nejde jen o zemědělství nebo hmyz, jde hlavně o zdravé životní prostředí a čistou vodu pro nás pro všechny.

Děkuji vám za rozhovor, pane náměstk.